

Odyoloji’de Öğretime Yönelik Duyuşsal Farkındalık: Öğrenci Bakış Açısı

Hilal Burcu Özkan ¹ , Öznur Yiğit ²

Gönderim Tarihi:4 Kasım, 2021

Kabul Tarihi:21 Aralık, 2021

Basım Tarihi:30 Nisan, 2022

Erken Görünüm Tarihi:4 Ocak, 2022

Öz

Amaç: Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin öğretime yönelik duyuşsal farkındalık düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma grubunu Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Odyoloji Bölümü 3. sınıfta öğrenim gören 65 öğrenci oluşturmuştur. Tüm öğrenciler “Eğitim Ortamlarında Akustik Özellikler” dersine katılmıştır. Öğrencilerin duyuşsal farkındalıklarını ölçmek için “Öğretime Yönelik Duyuşsal Farkındalık Ölçeği” uygulanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin “alma”, “tepkide bulunma”, “değer verme”, “örgütlenme” ve “kişilik haline getirme” faktörlerinde duyuşsal farkındalıklarının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Bu sonuçların, özellikle klinik uygulama alanında hizmet veren bölümlerde öğrenim gören öğrenciler için kendilerine, başkalarına ve çevreye yönelik duyuşsal farkındalıklarının geliştirilmesinde katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Anahtar kelimeler: *duyuşsal farkındalık, öğretim, odyoloji*

¹**Hilal Burcu Özkan (Sorumlu Yazar).** Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, Ankara, Türkiye, e-mail: hilalburcu.ozkan@hacettepe.edu.tr

²**Öznur Yiğit.** Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, Ankara, Türkiye, e-mail: ozyidu@gmail.com

Affective Awareness towards Instruction in Audiology: Student's Perspective

Hilal Burcu Özkan ¹ , Öznur Yiğit ²

Sub. Date:4th November, 2021   **Acceptance Date:**21st December, 2021   **Pub.Date:**30th April, 2022
Early View Date:4th January, 2022

Abstract

Objective: In this study, it was aimed to determine the affective awareness levels of university students towards teaching.

Materials and Methods: The study group consisted of 65 students studying in the 3rd year of Hacettepe University, Faculty of Health Sciences, Department of Audiology. All students attended the course "Classroom Acoustics". In order to measure the affective awareness of the students, the "The Scale of Affective Awareness towards Instruction" was applied.

Results: It was determined that students' affective awareness was high in the factors of "receiving", "reacting", "valuing", "organizing" and "personalizing".

Conclusion: It was consider that these results will contribute to the development of affective awareness towards themselves, others and the environment, especially for students studying in departments serving in the field of clinical practice.

Keywords: *affective awareness, instruction, audiology*

---

¹**Hilal Burcu Özkan (Corresponding Author).** Hacettepe University, Faculty of Health Science, Audiology Department, Ankara, Turkey, e-mail: hilalburcu.ozkan@hacettepe.edu.tr

²**Öznur Yiğit.** Hacettepe University, Faculty of Health Science, Audiology Department, Ankara, Turkey, e-mail: ozyidu@gmail.com

Giriş

Küreselleşme, artan teknolojik karmaşıklık ve hızlı ekonomik yeniden yapılanmadan oluşan mevcut sosyal yaşantı uygun tutum ve davranışlarla birlikte insan ilişkileri becerileri de gerektirmektedir. Bu nitelikler ve beceriler, duyuşsal öğrenme sonuçları yoluyla geliştirilir (Delamarter & Wiederholt, 2020). İnsan sosyal davranışı ile ilgili yapılar, eğitimdeki duyuşsal çıktılar alanına girer (Claxton, 1989; Postman, 1997).

Eğitim ve öğretimde hem duyuşsal hem de bilişsel alanlardaki desteğin varlığı en başarılı yöntem olarak görülmektedir (Tait-McCutcheon, 2008; Huk & Ludwig, 2009; Zhang & Lu, 2009). Duyuş ve biliş için beyin işlevinin örtüştüğü bulunmuş olsa da, bilişsel ve duyuşsal değerlendirme arasındaki ayrım esastır. Bilişsel alan entelektüel yeteneklere ve içeriğin genel olarak anlaşılmasına atıfta bulunurken (Hansen, 2009), duyuşsal alan ise değerler, tutumlar ve davranışlarla bağlantılı olan duygular olarak adlandırılır (Holt & Hannon, 2006; Zhang & Lu, 2009). Bu duyuşsal yönler, başkalarının görüşlerine duyarlılık, kişisel sorumluluk ve katılımdır. Picard ve diğerleri (2004), olumlu bir ruh halinin iç motivasyonu arttırdığını, yaratıcılığı, problem çözmeyi ve karar vermeyi geliştirdiğini belirtmektedir. Bu nedenle eğitimde duyuşsal öğretim, bilişsel alanı optimize etmek için kullanılabilir (Littledyke, 2008). Empati, sorumluluk, duygusal tepkiler ve sonuçta ortaya çıkan tutum ve davranışlar, bilişsel ve duyuşsal alanlar birbiriyle ilişkili olduğunda dönüştürülebilir (Jang & Kim, 2020).

Duyuşsal alan, duygu, tutum, davranış, cesaret, motivasyon, korku, benlik, kişilik, ilgi, takdir ve mizaç gibi bireysel özelliklerin ön planda olduğu bir öğrenme alanıdır (Bastable & Doody, 2008; Basavanthappa, 2009; Kablan, 2014). Bu özellikler, bireyin yaşamı boyunca edindiği deneyimlerin ürünüdür ve duygusal ve sosyal gelişim hedeflerini içerir (Sönmez, 2015). Duyuşsal alan kendi içinde aşamalı olarak sınıflandırılmıştır. Bunlar; alma (farkında olma, almaya açıklık, kontrollü seçici dikkat), tepkide bulunma (uysallık, isteklilik, doyum), değer verme (kabullenme, adanmışlık, değeri yeğleme), örgütlenme (kavramsallaştırma, değeri örgütlenme) ve kişilik haline getirme (niteleme, genelleme) olmak üzere beş ana kategoriden oluşmaktadır (Krathwohl ve diğ., 1964; Duman & Yakar, 2017).

Öğrencilere duyuşsal kazanımların eğitimleri sırasında kazandırılması önemlidir. Toplumsal değerlerle ilişkili olarak ve belirli değerlerin kazanılması yoluyla oluşan duyuşsal alanın amaçları, toplumun değerlerine uygun olarak öğrencilere aktarılmalıdır (Gömleksiz & Kan, 2012). Bu alanda bir davranışı kazanmak ve sonra değiştirmek çok zor ve zaman alıcı olduğundan öğrencilerin davranış kalıplarının geliştirilmesine uygun bir ortamda uzun süre yaşaması gerekir. Duyuşsal güdülerin tanınması benlik saygısını artırır. Öğrencilerin başarı

düzelelerinin benlik saygısı ile övgü ve destek gibi sosyal güdülelerin bir sonucu olduğu bulunmuştur. Olumlu bir bilişsel sonuç sağlamak ve öğrenmeyi en üst düzeye çıkarmak için duyuşsal güdüleler öğrenme sürecinde hayati öneme sahiptir (Naziah ve diğ., 2020).

Odyoloji eğitiminin amacı, öğrenciye bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olmak üzere üç öğrenme alanında temel bilgi, beceri ve tutum kazandırmaktır. Bu nedenle odyoloji eğitim sistemi teorik bilgi ve klinik uygulama olarak tamamlanmaktadır. Duyuşsal alanların dikkatle incelenmesi gereken meslek alanlarından biri olan odyolojide meslek felsefesini anlama, hasta haklarına saygı duyma, hasta haklarını savunma gibi duyuşsal beceriler de klinik ortamda güçlendirilmektedir. Lisans eğitimini tamamlayarak odyolog ünvanı alan meslek çalışanları, bireylerin işitmeleri hakkında tanısai bilgileri sağlarken, tedavi hizmetlerinin sunulmasında ve hastaların desteklenmesinde kritik rol oynarlar. Odyoloji bölümü öğrencilerine lisans eğitimi süresince bilişsel becerilerin yanı sıra öz farkındalık, analitik düşünme, etkili iletişim kurma, problem çözme, yaratıcılık, dinleme becerileri ve esnek olma özellikleri de kazandırılmalıdır. Bu nedenle; bu çalışmanın amacı, odyoloji bölümü öğrencilerinin öğrenme ve öğretme sürecinde duyuşsal durumlarını fark etme düzeylerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Odyoloji Bölümü altıncı dönemde öğrenim gören 65 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin yaş aralıkları 20-24 arasında (ortalama 21,83) değişmektedir ve %82'si kadın öğrencilerden oluşmaktadır.

Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin dahil edilme kriterleri şöyledir:

- Odyoloji bölümü altıncı dönem öğrencisi olmak,
- 'Eğitim Ortamlarında Akustik Özellikler' dersine katılmış olmak.

Tüm öğrenciler Eğitim Ortamlarında Akustik Özellikler dersinin sonlanmasından sonra ankete katılmışlardır. Söz konusu ders, bahar döneminde verilen haftada bir gün iki saatten oluşan teorik bir derstir. Bu ders temel dinleme becerilerini, konuşma algısını, yardımcı dinleme araçlarını içermektedir.

Dersin öğrenme çıktıları:

- odyoloji hizmetlerini etkin ve uygun bir şekilde organize etmek, kalite ve organizasyon fonksiyonunun devamlılığı ve gelişimi için gerekli iş süreçlerini yönetmek, bilgi ve kanıtlara göre problemleri çözmek,

- bireyin günlük yaşamdaki farklılıklarını, kişisel ihtiyaçlarını, bu ihtiyaçların karşılanma şeklini ve günlük aktivitelerini belirleyerek bu doğrultuda yaşam kalitesini arttıran uygulamaları belirlemek, düzenlemelerde görev almak,
- halk sağlığını korumaya yönelik girişimlerde bulunmak, odyoloji alanında toplumun değişen ve çeşitlenen ihtiyaçlarına cevap veren sağlık politikalarının geliştirilmesine katkıda bulunmaktır (Hacettepe Üniversitesi Bologna Bilgi Paketi, 2021).

Veri Toplama Aracı

Çalışmamızda üniversite öğrencileri Öğretime Yönelik Duyuşsal Farkındalık Ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir. Öğretime Yönelik Duyuşsal Farkındalık Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır (Duman & Yakar, 2017). Ölçek, yükseköğretim düzeyinde herhangi bir dersin öğretimi sürecinde öğrencilerin öğretime yönelik duyuşsal farkındalık düzeylerini belirlemeye ve bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi esasına dayalı bir ölçme aracıdır. Ölçek, öğrenme-öğretme sürecinde duyuşsal alan öğrenme farkındalığı ve duyuşsal durumların farkındalığı için yordayıcı bir yapıya sahiptir. Öğretime Yönelik Duyuşsal Farkındalık Ölçeği'nde 37 madde yer almaktadır. Ölçek tek boyutlu ancak 5 faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu faktörler, sırasıyla "Alma" (7 madde), "Tepkide Bulunma" (9 madde), "Değer Verme" (8 madde), "Örgütlenme" (7 madde) ve "Kişilik Haline Getirme" (6 madde) olarak adlandırılmıştır. Ölçek maddeleri 5'li Likert tipinde derecelendirilmiştir. Puanlama, maddeyi okuyan öğrencinin o maddedeki eylemi gerçekleştirme durumuyla ilgili olarak "uygunluk" ile ilişkilendirilmiştir. Maddelerin içerdiği uygunluk durumları "Bana hiç uygun değil", "Bana uygun değil", "Bana biraz uygun", "Bana uygun", "Bana tamamen uygun" şeklinde düzenlenmiştir. Bu ifadeler, "Bana hiç uygun değil=1", "Bana uygun değil=2", "Bana biraz uygun=3", "Bana uygun=4", "Bana tamamen uygun=5" olarak puanlanmıştır. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Toplam puan, bu değerlere ilişkin tüm maddelere verilen yanıtların toplamı olarak belirlenmiştir. Toplam puanın büyüklük derecesi, öğrencilerin öğretime yönelik duyuşsal farkındalık düzeyleri ile ilgili bilgi vermektedir. Tablo 1'de Öğretime Yönelik Duyuşsal Farkındalık Ölçeği'nin düzey aralıkları verilmiştir.

Verilerin Toplanması

İnsan katılımcıları içeren çalışmalarda gerçekleştirilen tüm prosedürler, kurumsal araştırma komitesinin etik standartlarına ve 1964 Helsinki bildirgesine ve daha sonra yapılan değişikliklere veya karşılaştırılabilir etik standartlara uygundur. Bu çalışma Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Odyoloji Bölümü'nde yapılmıştır. Hacettepe

Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınarak (GO 21/539) veri toplama süreci başlatılmıştır.

Tablo 1: Öğretime Yönelik Duyuşsal Farkındalık Ölçeği'nin düzey aralıkları

Faktörler	Faktördeki Madde Sayısı	Düzye Aralıkları				
		Çok Düşük Düzey	Düşük Düzey	Orta Düzey	Yüksek Düzey	Çok Yüksek Düzey
Faktör 1: Alma	7	7,00-12,60	12,61-18,20	18,21-23,80	23,81-29,40	29,41-35,00
Faktör 2: Tepkide Bulunma	9	9,00-16,20	16,21-23,40	23,41-30,60	30,61-37,80	37,81-45,00
Faktör 3: Değer Verme	8	8,00-14,40	14,41-20,80	20,81-27,20	27,21-33,60	33,61-40,00
Faktör 4: Örgütlenme	7	7,00-12,60	12,61-18,20	18,21-23,80	23,81-29,40	29,41-35,00
Faktör 5: Kişilik Haline Getirme	6	6,00-10,80	10,81-15,60	15,61-20,40	20,41-25,20	25,21-30,00
Tüm Ölçek	37	37,00-66,60	66,61-96,20	96,21-125,80	125,81-155,40	155,41-185,00

İstatistiksel Analiz

Öğretime Yönelik Duyuşsal Farkındalık Ölçeği'nde yer alan 37 maddenin tüm katılımcılarının beş faktöre ait toplam puanı ve tüm maddelerin toplam puanı sunulmuştur. Ayrıca ölçek maddelerinin ortalama ve standart sapma tanımlayıcı istatistik bilgileri verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, odyoloji öğrencilerinin öğretime yönelik duyuşsal farkındalıklarına dair sonuçlar tanımlayıcı analiz ile verilmiştir. Ortalama ve standart sapma tanımlayıcı istatistik bilgiler, Tablo 2'de sunulmuştur. Altmış beş öğrenci Öğretime Yönelik Duyuşsal Farkındalık Ölçeği'nde yer alan 37 maddenin tümünü işaretlemiştir.

Tüm öğrencilerin, ölçeğin tüm faktörlerine ilişkin toplam puanlarını incelediğimizde düzey aralıklarının “yüksek düzey” seviyesinde olduğu bulunmuştur. Ölçeğin tüm faktörlerde toplam puanı ise 147,06 olarak saptanmış olup “yüksek düzey” kategorisinde olduğu tespit edilmiştir.

Beş faktörlü yapıya sahip olan Öğretime Yönelik Duyuşsal Farkındalık Ölçeği'nin “alma” faktörüne karşılık gelen 1 ve 7. maddelerinin ortalaması 4,04(±0,71)'dir. “Tepkide bulunma” faktörüne karşılık gelen 8 ve 16. maddelerinin ortalaması 4,08(±0,77); “değer verme” faktörüne karşılık gelen 17 ve 24. maddelerinin ortalaması 3,91(±0,79); “örgütlenme” faktörüne karşılık gelen 25 ve 31. maddelerinin ortalaması 3,71(±0,82) ve “kişilik haline

getirme” faktörüne karşılık gelen 32 ve 37. maddelerinin ortalaması 4.05(±0.73) olarak bulunmuştur.

Tablo 2: Odyoloji öğrencilerinin Öğretime Yönelik Duyuşsal Farkındalık Ölçeği cevaplarının dağılımı

Maddeler	Ortalama	Standart Sapma
1	4,17	,54
2	4,17	,60
3	3,98	,80
4	3,58	,96
5	4,14	,70
6	4,09	,67
7	4,20	,68
Faktör 1: “Alma” Toplam Puanı	28,33	
8	4,26	,69
9	4,03	,72
10	4,11	,68
11	3,97	,90
12	3,80	,73
13	4,38	,57
14	3,66	,98
15	3,91	1,0
16	4,60	,63
Faktör 2: “Tepkide Bulunma” Toplam Puanı	36,72	
17	4,68	,53
18	4,48	,58
19	3,32	,97
20	3,65	,73
21	4,15	,71
22	3,58	1,2
23	4,63	,57
24	2,86	,96
Faktör 3: “Değer Verme” Toplam Puanı	31,35	
25	3,60	1,0
26	3,80	,79
27	4,22	,62
28	4,23	,60
29	2,14	1,2
30	4,28	,65
31	4,43	,55
Faktör 4: “Örgütlenme” Toplam Puanı	26,69	
32	4,35	,59
33	4,32	,68
34	3,75	,86
35	3,58	,95
36	4,05	,71
37	3,89	,79
Faktör 5: “Kişilik Haline Getirme” Toplam Puanı	23,95	
Tüm Ölçek Toplam Puanı	147,06	“Yüksek Düzey”

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin, 24. madde olan “Bu derste başarılı olmayı, başka derslerde başarılı olmaktan üstün tutarım” ve 29. madde olan “Bu derste, sınıf arkadaşlarımla başarı veya başarısızlığımdan kendimi sorumlu hissederim” maddeleri için sonuçlar çarpıcıdır. Yirmi dördüncü madde için öğrencilerin %83,45’i “bana hiç uygun değil” ve “bana uygun

değil” seçeneklerinden en az birini seçmişlerdir (ortalama $2,86 \pm 0,96$). Yirmi dokuzuncu madde için ise öğrencilerin %96,02’si “bana hiç uygun değil” ve “bana uygun değil” seçeneklerinden en az birini tercih etmişlerdir (ortalama $2,14 \pm 1,2$).

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, odyoloji bölümü öğrencilerinin öğretime yönelik duyuşsal farkındalık düzeyleri araştırılmıştır. Sonuçlar, öğrencilerin duyuşsal farkındalık seviyelerinin yüksek düzeyde olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin verdikleri yanıtlar kendilerinin ve çevresindeki bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarının farkında olduklarını düşündürmüştür.

Aslan, Yücel ve Atkins (2018), odyoloji öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında, öğrencilerin ders sonunda iletişim becerileri ve kendileri hakkında daha güvenli hissettiklerini ortaya koymuştur. Russell (2004) tarafından yapılan bir çalışmada, öğrencilerin, öğrenmenin kahkaha, övgü, cesaretlendirme, yardımsever, işbirlikçi akran grubu ve duyuşsal seviyede bir öğretim ile kolaylaştırıldığı görüşünde oldukları bulunmuştur. Bu çalışmada, odyoloji bölümü öğrencilerinin, Krathwohl’un duyuşsal alan taksonomisi olan öğretime yönelik duyuşsal farkındalıklarının “alma” (farkında olma, merak etme, ilgi, soru sorma), “tepkide bulunma” (onaylama, isteğini belirtme, görev alma, gönüllü olma, sorumluluk hissetme), “değer verme” (saygı duyma, önemseme, sahiplenme, bakış açısı geliştirme), “örgütlenme” (ilke sahibi olma, denetleme, kararlı davranma) ve “kişilik haline getirme” (alışkanlık haline getirme, dünya görüşü geliştirme) faktörlerinin “yüksek düzeyde” olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızda, öğrencilerin, derste öğrendiklerinin farkında oldukları, soru sorma ve analiz etme becerilerinde çoğunlukla zorluk yaşamadıkları, diğer arkadaşlarının fikir ve duygularına saygıyla yaklaştıkları, dersteki başarılarının kendilerini keyiflendirdiği ve yeni bakış açıları kazandırdığı sonucuna ulaştık.

Roeser ve Peck (2009), öğretme ve öğrenme ortamını geliştirmek için sınıf içindeki duygusal deneyim üzerinde çalışmalar yapmışlardır. Russel (2006), öğrenme ortamının kolaylaştırılmasının insan etkileşimi ve fiziksel sınıf düzeninden olumlu veya olumsuz etkilenebileceğini göstermiştir. İdeal bir sınıfın nitelikleri, karşılıklı saygının olması, arkadaş canlısı olmak, rahat, açık, işbirlikçi ve kişilerarası becerilerin iyi olması olarak tanımlanır. Sgrô ve diğerleri (2020), zevk, gurur, kaygı ve can sıkıntısı gibi duyguların sınıf ortamında önemli bir rol oynadığını ve öğrencilerin bilgiyi yorumlamalarını ve öğrenmeye yönelik tutumlarını etkilediğini çalışmalarında belirtmişlerdir. Öğretim ortamlarında profesyonellik, coşku ve çeşitlilik önemli olumlu faktörler olarak belirtilmektedir (Russell, 2004).

Birbeck ve Andre (2009)'ye göre, duyuşsal bir öğrenme ortamı üç şekilde oluşturulabilir: i) öğretmenlerin öğretime yaklaşımı, ii) öğrencilerin duyuşsal özelliklerine hitap etmek ve iii) öğrencilerden kendi motivasyonlarını, tutumlarını, değerlerini ve duygularını geliştirme ve anlama ile meşgul olmalarını istemek. Duyuşsal öğretme ve öğrenmeyi geliştirebilecek yönler; mantığın ve duyguların paylaşılması, derse içten katılım gösterilmesi ve deneyimlerin ifade edilmesidir (Yakar & Duman, 2017).

Derse öğrenci katılımının olması, bir konuya ilgi düzeyi bilişsel süreci etkilemektedir. Bu noktada ortaya çıkan soru, en iyi bilişsel ve duyuşsal desteği sağlamak için gereken müdahale düzeyi olarak varlığını göstermektedir. Bu nedenle, eğitimcinin iletişim yöntemleri üzerinde düşünmesi ve konuya ilişkin bilgisini bilişsel ve duyuşsal deneyimi birleştirerek aktarması önemlidir. Hem bilişsel hem de duyuşsal bileşenleri ele almak için motivasyon unsurlarının formüle edilmesi ve müfredatlarda sağlanması gereklidir (Kurniati ve diğ., 2020). Stenzel (2006), başarılı sonuçlara ulaşmak için duyuşsal düzeyde bilinçli müdahalenin stratejik olarak planlanması gerektiğini önermiştir.

Holt ve Hannon (2006), birçok eğitimcinin, çoğunlukla duyuşsal alandaki öğrenmenin genellikle gözlemlenmesi ve ölçülmesi zor olarak algılanması nedeniyle, öğrenmenin bilişsel alanı içinde hedeflerine ve ölçülebilir sonuçlara odaklandığını belirtmektedir. Duyuşsal alanda öğrenme ve öğretmeyi değerlendirmek, sonuçları açıkça görmek için pratik bir değerlendirme stratejisi olabilir (Stenzel, 2006). Kristiyani (2020), öğrencilerin gelecekteki mesleklerinin değerleriyle ilgili olarak belirli tutumlar geliştirmeleri ve belirli şekillerde davranmaları gerektiğini ve bunu yapma yetenekleri ve isteklilikleri açısından değerlendirilmeleri gerektiğini belirtmektedir. Birbeck ve Andre (2009), duyuşsal nitelikleri, bilişsel görevlerin içinde yer alması yerine “duyuşsal özelliklerin açıkça geliştirilip öğretilmesi ve değerlendirilmesi” gerektiğini belirtmiştir.

Duyuşsal davranışlar, bireylerin karakterlerini yansıtır ve alışkanlıkları haline gelir (Sönmez, 2015). Bu nedenle, bireyler içselleştirdikleri değerlere uygun olarak tutarlı davranışlar gösterme eğilimindedirler (Bacanlı, 2006). Duyuşsal öğrenmenin faydaları, gelişmiş dinleme ve iletişim becerileri, kişilerarası beceriler, kişisel beceriler, kendi ihtiyaçlarını başkalarının ihtiyaçları ile dengeleme, çatışma çözme, hesap verebilirlik, özgüven ve başkalarına yardım etmedir (Pagatpatan ve diğ., 2020). Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin faktörler arasında “çok yüksek düzeyde” duyuşsal farkındalık geliştirmedikleri görülmüştür. Bu çalışmanın, gelecekteki çalışmalarda dikkate alınması ve iyileştirilmesi gereken çeşitli sınırlamaları vardır. Sınırlılıklardan biri, tek bir ders üzerinden öğrencilerin duyuşsal farkındalıklarının değerlendirilmiş olmasıdır. Bir diğeri; üniversite

eğitim sürecinin ilk yıllarından itibaren çalışmaya dahil edilen öğrencilerin duyuşsal farkındalıklarının arttırılmasına yönelik izlem çalışmalarının yapılmamış olmasıdır. Bu nedenle çalışmamıza dair önerilerimizden biri, öğrencilerin öz kontrollerini sağlamak için müfredata kontrol listelerinin eklenebilir olmasıdır. Kontrol listeleri, öğrencilerin ve öğretmenlerinin belirli alanlara odaklanmalarına yardımcı olabilir ve öğrencilerin duyuşsal farkındalık becerilerini geliştirmesini sağlayabilir. Bir diğer önerimiz ise, yüksek lisans düzeyinde deneyimleri artmış öğrencilerin de, duyuşsal farkındalıklarının belirlenmesi çalışmanın, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi açısından yararlı olacaktır.

Finansal Destek

Bu çalışma için finansal destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Kaynakça

- Aslan, F., Yücel, E., & Atkins, C. P. (2018). Counseling in Audiology: Students' Perspectives. *Journal of Higher Education/Yükseköğretim Dergisi*, 8(2). <https://doi.org/10.2399/yod.18.005>
- Bacanlı, H. (2006). *Duyuşsal davranış eğitimi* (3. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Basavanthappa, B.T. (2009). *Nursing education*. (2nd ed.). Jaypee Brothers Medical Publishers.
- Bastable, S.B., & Doody, J.A. (2008). Behavioral objectives. In: Bastable SB. (Ed.), *Nurse as educator principles of teaching and learning for nursing practice* (3rd ed., pp. 383-427). Jones and Bartlett Publishers.
- Birbeck, D., & Andre, K. (2009). The affective domain: beyond simply knowing. *ATN Assessment Conference*, 40-47.
- Claxton, G. (1989). Cognition doesn't matter if you're scared, depressed or bored. In P. Adey (Ed.), *Adolescent development and school science* (pp. 155-161). Falmer Press.
- Delamarter, J., & Wiederholt, K. (2020). The affective vs. the academic: A quantitative study of pre-service teachers' expected impact on their future students. *Action in Teacher Education*, 42(2), 137-148. <https://doi.org/10.1080/01626620.2019.1649742>
- Duman, B., & Yakar, A. (2017). Öğretime yönelik duyuşsal farkındalık ölçeği. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 6(1), 200-229. <https://doi.org/10.30703/cije.321453>
- Gömlüksiz, M. N., & Kan, A. Ü. (2012). Eğitimde Duyuşsal Boyut Ve Duyuşsal Öğrenme. *Electronic Turkish Studies*, 7(1).
- Hacettepe Üniversitesi Bologna Bilgi Paketi. (2021,18Aralık). <https://bilsis.hacettepe.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=529&curSunit=638#>.
- Hansen, K. (2009). Strategies for Developing Effective Teaching Skills in the Affective Domain. *Strategies*, 23(1), 14-19. <https://doi.org/10.1080/08924562.2009.10590853>
- Holt, B. J. & Hannon, J. C. (2006). Teaching-Learning in the Affective Domain. *Strategies*, 20(1), 11 - 13. <https://doi.org/10.1080/08924562.2006.10590695>
- Huk, T. & Ludwig, S. (2009). Combining Cognitive and Affective Support in order to promote Learning. *Learning and Instruction*, 19, 495 - 505. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2008.09.001>
- Jang, H.Y., & Kim, H.J. (2020). A meta-analysis of the cognitive, affective, and interpersonal outcomes of flipped classrooms in higher education. *Education Sciences*, 10(4), 115. <https://doi.org/10.3390/educsci10040115>
- Kablan, Z. (2014). Hedef belirleme: bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlar. İçinde: Şeker H. (Ed.), *Eğitimde program geliştirme kavramlar ve yaklaşımlar* (3.Baskı). (pp. 127-161). Anı Yayıncılık.
- Krathwohl, D., Bloom, B. & Masia, B. (1964). Taxonomy of Educational Objectives, *Handbook II: The affective domain*.
- Kristiyani, T. (2020). Exploring University Students' Learning Goals. In *International Conference on Educational Psychology and Pedagogy-" Diversity in Education"(ICEPP 2019)*: 206-210. Atlantis Press.
- Kurniati, K., Nurdin, N., & Nurasmawati, N. (2020). Improving Students' Cognitive and Affective Domains Students through Fostering Teacher Development. *International Journal of Contemporary Islamic Education*, 2(2), 56-70. <https://doi.org/10.24239/ijcied.Vol2.Iss2.20>
- Littleddyke, M. (2008). Science education for environmental awareness: approaches to integrating cognitive and affective domains. *Environmental Education Research*, 14(1),1 - 17. <https://doi.org/10.1080/13504620701843301>
- Naziah, R., Caska, C., Nas, S., & Indrawati, H. (2020). The Effects of Contextual Learning and Teacher's Work Spirit on Learning Motivation and Its Impact on Affective Learning Outcomes. *Journal of Educational Sciences*, 4(1), 30-43. <http://dx.doi.org/10.31258/jes.4.1.p.30-43>
- Pagatpatan, Jr. C.P., Valdezco, J.A.T., & Lauron, J.D.C. (2020). Teaching the affective domain in community-based medical education: A scoping review. *Medical teacher*, 42(5), 507-514. <https://doi.org/10.1080/0142159X.2019.1707175>

- Picard, R.W., Papert, S., Bender, W., Blumberg, B., Breazeal, C., Cavallo, D., Machover, T., Resnick, M., Roy, D., & Strohecker, C. (2004). Affective learning—a manifesto. *BT technology journal*, 22(4), 253-269.
- Postman, N. (1997). *The end of education: Redefining the value of school*. New York: Alfred Knopf.
- Russell, G. (2004). Virtual schools: A critical view. In *Development and management of virtual schools: Issues and trends* (pp. 1-25). IGI Global.
- Russel, G. (2006). Implications of virtual schooling for socialization and community. In *Encyclopedia of virtual communities and technologies* (pp. 253-257). IGI Global.
- Sgrô, F., Barca, M., Schembri, R., & Lipoma, M. (2020). Assessing the effect of different teaching strategies on students' affective learning outcomes during volleyball lessons. *Journal of Physical Education and Sport*, 20, 2136-2142. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.s3287>
- Sönmez, V. (2015). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı* (18.Baskı). Anı Yayıncılık.
- Stenzel, E. J. (2006). A rubric for assessing in the affective domain for retention purposes. *Assessment Update*, 18(3), 9-11. <https://doi.org/10.1002/au.183>
- Tait-McCutcheon, S.L. (2008). Self-Efficacy in Mathematics: Affective, Cognitive, and Conative Domains of Functioning, in *Proceedings of the 31st Annual Conference of the Mathematics Education Research Group of Australasia*, Brisbane, 507 - 513.
- Yakar, A., & Duman, B. (2017). Duyuşsal farkındalığa dayalı öğretimin akademik başarı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar üzerine etkisi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 30-47.
- Zhang, W., & Lu, J. (2009). The Practice of affective teaching: A view from brain science. *International Journal of Psychological Studies*, 1(1), 35 – 41.